

לרפואת רחמים בן אסתר, לרפואת רחל ציון בת אודיה, לעילוי נשמת לאה מרים בת נחמיה ע"ה

פרשת מסעי

- **עניני הפרשה:** מסעות בני ישראל במדבר • גבולות ארץ ישראל • מצוות נתינת ערים ללויים • דיני ערי המקלט לרוצח בשגגה • ציווי נישואי בנות צלפחד

שבקצה הצפוני מזרחי. **בצד מזרח:** שָׁפָם, ריבלה, ים כנרת, הירדן, ועד ים המלח שבקצה המזרחי דרומי. כל הארץ שבגבולות אלו ניתנה לתשעה וחצי השבטים, ואילו שבט גד ושבט ראובן וחצי שבט מנשה נטלו את חלקם בעבר הירדן המזרחי.

ציוה ה' שהנחלת הארץ תהיה על ידי אלעזר הכהן, יהושע בן נון, ונשיאי המטות כפי שנמנו בשמותיהם בפסוקים, וכל אחד מהנשיאים חילק את הארץ למשפחות שבטו באופן שיגיע לכל אחד ואחד חלק הגון.

- **מצוות נתינת ערים ללויים:** כיון שבני שבט לוי לא קיבלו חלק בארץ ישראל לזריעה ונטיעה וכדומה, אך היו צריכים ערים כדי לגור בהם, ציוה ה' שכל אחד מהשבטים יפריש ערים מחלקו עבור הלויים, ונתינת הערים תהיה לפי החלק שקיבל כל שבט, מי שקיבל חלק גדול יותר הפריש ערים רבות יותר, עד שיהיו יחד ארבעים ושתים ערים, ובנוסף לששת ערי המקלט שגרים בהם הלויים, יהיו להם ארבעים

- **מסעות בני ישראל במדבר:** כאשר התקרב זמן כניסתם של ישראל לארץ ישראל, ציוה ה' על משה לכתוב את ארבעים ושתים המסעות שהיו להם, ובכך רמז להם, כי אף שנגזרה עליהם הגזירה להיות מטולטלים במדבר שלשים ושמונה שנה [כי הגזירה היתה בשנה השניה לצאתם ממצרים], לא נסעו מחמת גזירה זו אלא עשרים מסעות בכל אותן שנים, וארבעה עשר מסעות היו קודם אותה גזירה, ושמונה מסעות לאחריה.

- **גבולות ארץ ישראל:** כיון שמצוות רבות נוהגות רק בארץ ישראל, נכתבו בפסוקים גבולות הארץ במדויק. **בצד דרום:** בקצה המזרחי דרומי ים המלח, ומשם לכיוון מערב דרום - מעלה עקרבים, צין, קדש ברנע, חצר אדר, עצמון, עד הים הגדול שבצד מערב. **בצד מערב:** הים הגדול, וכולל בתוכו את האיים הקטנים שמול חופי ארץ ישראל. **בצד צפון:** מהר ההר שבקצה הצפוני מערבי בתוך הים הגדול, ומשם לכיוון מזרח - לבא חמת, צדד, זפרון, ועד חצר עינן

• **ציווי נישואי בנות צלפחד:** כפי שהתבאר, בנות צלפחד שהיו משבט מנשה בן יוסף ירשו את אביהן כיון שלא היו לו בנים, וראשי שבט מנשה חששו שתינשאנה לאנשים משבטים אחרים, וכתוצאה מכך יעברו הקרקעות שירשו בנות צלפחד משבט מנשה לחלקם של שבטים אחרים, כי הבנים שיוולדו להן יירשו אותם, והם מתייחסים לשבט אביהם. ואמר ה' למשה שאכן זו טענה נכונה, ולכן נצטוו בנות צלפחד להינשא לאנשים משבט מנשה בלבד, וכך לא תעבור נחלתם לשבטים אחרים, וכך עשו בנות צלפחד, ונישאו לבני דודיהן, ובכך נשארה הנחלה בשבט מנשה [אמנם ציווי זה היה רק באותו דור של יורשי הארץ, ואילו בדורות הבאים הותר גם לאשה יורשת נחלה להינשא למי שתרצה, גם מבני שבטים אחרים].

ושמונה ערים. סביב לכל עיר היה אלף אמה של מגרשים ריקים לנוי העיר, ובהם אסור לנטוע עצים או לבנות בתים, וסביב למגרשים אלו אלף אמה נוספים לבהמות הלויים ולשאר צרכיהם.

• **דיני ערי המקלט לרוצח בשגגה:** ציוה ה' שיפרישו בארץ ישראל שלש ערי מקלט, מלבד שלש הערים שכבר הפריש משה בעבר הירדן, ושש ערים אלו יהיו ערי מקלט לרוצח בשגגה, כי לאחר הרציחה רשאי גואל הדם, והוא קרובו של הנרצח, להרוג את הרוצח, ורק על ידי שנמלט לעיר המקלט נאסר על גואל הדם להורגו. על הרוצח בשגגה להשאר שם עד שימות הכהן הגדול, ואם יצא קודם לכן רשאי גואל הדם להורגו. ואסרה התורה ליטול מהרוצח בשגגה כופר ממון כדי לפוטרו מעונש גלותו. אמנם הרוצח במזיד אינו ניצל בערי המקלט, אלא מוציאים אותו משם והורגים אותו בבית דין, ואסור ליטול ממנו כופר ממון כדי לפוטרו ממיתה.